

Cikkismertetés: Digitális Egészségműveltség-mérő Eszköz fejlesztése

Article review: Development of the Digital Health Literacy Instrument

Ismertető: Varga Szabolcs ✉
Debreceni Egyetem Népegészségügyi Kar, Megelőző Orvostani Intézet

Ismertetett cikk: van der Vaart R, Drossaert C. Development of the Digital Health Literacy Instrument: Measuring a Broad Spectrum of Health 1.0 and Health 2.0 Skills. *J Med Internet Res.* 2017 Jan; 19(1): e27. doi: [10.2196/jmir.6709](https://doi.org/10.2196/jmir.6709),

Beküldve: 2019. 08. 06.
doi: 10.24365/ef.v60i4.501

Kulcsszavak: digitális egészségműveltség készségek; eHealth-műveltség; mérés; validitás; teljesítményalapú mérőeszköz

Keywords: digital health literacy skills; eHealth literacy; measurement; validity; performance-based instrument

A bemutatott publikáció az igen rangos, szakterületén magasnak számító *impakt* faktorral rendelkező *Journal of Medical Internet Research* folyóiratban jelent meg. Célja egy 21 itemes, digitális egészségműveltséget mérő skála megbízhatóságának és validitásának vizsgálata volt¹.

Az egészségügyi ellátás digitalizálódásával egyre több, ehhez kapcsolódó internetalapú applikáció jelent meg az elmúlt években. Így az egészségügyi szolgáltatások megfelelő használatához kompetenciák széles köre vált szükségessé. Ezeket a képességeket digitális vagy e-egészségműveltségnek nevezük. A jelenleg rendelkezésre álló eszközök, melyek a digitális egészségműveltség szintjét mérik, az információszerzésre (Egészség 1.0 képességek) fókuszálnak, figyelmen kívül hagyva a hálózati interaktivitáshoz kapcsolódó képességeket (Egészség 2.0). A cikk szerzői új skálát dolgoztak ki, mely alkalmas az Egészség 1.0 és Egészség 2.0 kompetenciák teljes körének mérésére.

A Digitális Egészségműveltség-mérő Eszköz (Digital Health Literacy Instrument, DHLI) operatív, navigációs, információkeresés, megbízhatóság- és

relevanciaértékelés, sajáttartalom-generálás és személyes adatbiztonság képességek mérését is magában foglalja. A DHLI-skála összesen 21 kérdésből áll (az angol nyelvű skála az eredeti közleményben megtalálható), melyekre válaszolva négy válaszlehetőség közül választhat a kérdező. A lehetséges válaszok a „nagyon könnyű”-től a „nagyon nehéz”-ig, vagy a „soha” választól a „mindig” válaszig (1-4) terjednek, a kérdéstől függően. Az egyén pontszáma a kérdésekre adott válaszok pontértékének átlaga, abban az esetben, ha legalább 18 kérdésre válaszolt a kérdező. A teljes skála 7 alskálából áll, melyek egy-egy kompetenciát vizsgálnak, és 3 kérdést tartalmaznak.

A szerzők papíralapú kérdőívet használtak a felmérés során, melyet Dániában kérdeztek le az általános populáció körében, önkéntes módon. Életkor, nem és iskolai végzettség alapján rétegzett mintavételt alkalmaztak. A kérdőív tartalmazta a DHLI-skálát, kiegészítve szociodemográfiai, internethasználattal, egészségi állapottal és egészségműveltséggel kapcsolatos változókkal, valamint az eHealth Literacy Scale (eHEALS) kérdéseivel.¹ A mintavétel

két különböző időpontban történt, a két időpont között 14 nap telt el ($n_{t1}=200$ és $n_{t2}=67$). A második időpontban a kérdezettek csak a DHLI-skálát töltötték ki. A szerzők a skála belső konzisztenciáját Chronbach-alfa mutatóval jellemezték. A tartalmi és szerkezeti érvényességet főkomponens-elemzéssel és korreláció-analízissel vizsgálták.²

A válaszadók életkora 18 és 84 év között volt, 23%-uk alacsony iskolai végzettséggel rendelkezett. A teljes skála belső konzisztenciája 0,87 volt a mintában, az alskálák Chronbach-alfa értékei pedig 0,70 és 0,89 között mozogtak. Ez alól kivételt jelent a személyi adatok védelme, az alskála alacsony belső konzisztenciát mutatott (0,57). A skála pontszáma

megközelítőleg normál eloszlású volt. A főkomponens-elemzés (76% magyarázott varianciával) megerősítette a skála elméleti szerkezetét. A skála eredménye gyengén korrelált az életkorral ($r=-0,41, p<0,001$), végzettséggel ($r=0,14, p=0,047$), internethasználattal ($r=0,39, p<0,001$), egészséggel kapcsolatos internethasználattal ($r=0,27, p<0,001$), egészségi állapottal ($r=0,17-0,27, p<0,001$) és az egészségműveltséggel ($r=0,31, p<0,001$); közepes mértékben az eHEALS eredményével ($r=0,51, p<0,001$).

A szerzők az eredmények alapján azt a konklúziót vonták le, hogy az eszköz alkalmas a digitális egészségműveltség több szempontú és átfogó mérésére.

TANULSÁGOK HAZAI SZAKEMBEREK SZÁMÁRA

Az egészségműveltség mérésében új kihívást jelent a digitalizálódó egészségügyi ellátás, mivel annak megfelelő eléréséhez újabb és újabb kompetenciák válnak szükségessé. A jövőbeni kutatásoknak érdemes használniuk és vizsgálniuk a Digital Health Literacy Instrument megbízhatóságát és alkalmazhatóságát magyarországi mintavételekben a digitális egészségműveltség mérésére.

TÁMOGATÁS

A publikáció elkészítését a GINOP-2.3.2-15-2016-00005 számú projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósult meg.

HIVATKOZÁSOK

¹Norman CD, Skinner HA. eHEALS: The eHealth Literacy Scale. J Med Internet Res. 2006 Nov;8(4):e27.

² Klinikai Biostatistikai Társaság. Biostat szótár. <http://www.biostat.hu/biostat-szotar/>